

การพัฒนาความสามารถการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทย
โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

The Development of Critical Thinking Abilities in
Thai Literature by Using REAP Strategies Combined
with Online Lessons for Mathayom 4 Students

Received: March 30, 2025
Revised: May 02, 2025
Accepted: May 13, 2025

กนกวรรณ เพชรไทย¹, และ ทรงภพ ขุนมธุรส²
Kanokwan Phetthai and Songphop Khunmathurot
(praekp14@gmail.com)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุบลวิทยานุเคราะห์ ได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ 2) บทเรียนออนไลน์ 3) แบบวัดความสามารถการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดี เป็นแบบทดสอบจำนวน 1 ฉบับใช้ทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

^{1, 2} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
Faculty of Education, Naresuan University

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยโดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่ามีความเหมาะสมของแผนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. นักเรียนมีความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การคิดเชิงวิพากษ์, กลวิธี REAP, บทเรียนออนไลน์, วรรณคดีไทย

Abstract

The purposes of this study were to: 1. develop and improve instructional lesson plans using the REAP strategy integrated with online lessons to enhance the critical thinking skills of Mathayomsuksa 4 students in Thai literature; 2. compare students' critical thinking skills in Thai literature before and after the instructional intervention; and 3. investigate students' satisfaction with the learning process. The sample consisted of Mathayomsuksa 4/1 students from Ulitphaiboontanupatham School during the second semester of the 2024 academic year, selected through simple random sampling by classroom. The research instruments included: 1) instructional lesson plans utilizing the REAP strategy with online lessons, 2) online learning materials, 3) a critical thinking assessment in Thai literature administered as both a pretest and posttest, and 4) a student satisfaction questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, and paired sample t-tests.

The findings revealed that: 1. the developed instructional lesson plans were rated at the highest level of appropriateness; 2. students' critical thinking skills in Thai literature significantly improved after the instructional intervention at the .05 level of significance; and 3. students reported the highest level of satisfaction with the instructional approach integrating the REAP strategy and online lessons.

Keywords: Critical Thinking, REAP Strategy, Online Lessons, Thai Literature

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม สร้างชาติและเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและในการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงมีความมุ่งเน้นที่จะพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพ โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการพัฒนาประเทศในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นอย่างมาก รวมทั้งเทคโนโลยีเองก็ได้มีการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของมนุษย์อยู่เสมอ

นอกจากนี้ ตามระเบียบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่ดี มีปัญญา มีความสุขและมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนไว้ 5 ประการ ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โดยสมรรถนะสำคัญข้อที่สองกล่าวถึง ความสามารถในการคิดของผู้เรียน ซึ่งเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การคิดเชิงวิพากษ์เป็นหนึ่งในทักษะสำคัญของผู้เรียนตามกรอบแนวคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Framework for 21st Century Learning) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการคิด โดยเป็นหนึ่งในสามปัจจัยหลักของความฉลาดของมนุษย์ (Kannikasunatda, 2560) กล่าวคือ เป็นทักษะสำคัญที่ทุกคนจำเป็นต้องมีเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเนื่องจากสภาพสังคมโลกในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างได้มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับและพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง สภาพสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลให้สังคมมีความซับซ้อนและเกิดปัญหาใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นมากมาย ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อทัศนคติและการศึกษาของคนไทย

การดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและรู้เท่าทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น จึงจำเป็นที่คนในชาติจะต้องมีความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนมีความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์โดยเฉพาะการนำเอาความรู้

หลักฐานและข้อโต้แย้งที่มีความน่าเชื่อถือเพื่อประกอบการตัดสินใจในชีวิตประจำวันว่า สิ่งใดถูกต้อง สิ่งใดไม่ถูกต้อง โดยใช้เหตุผลมาช่วยในการตัดสินใจ นั่นก็คือ การคิดเชิงวิพากษ์ จึงเห็นได้ว่าความสามารถด้านการคิดเชิงวิพากษ์มีความสำคัญและมีความจำเป็นในยุคปัจจุบัน แต่การเรียนการสอนในโรงเรียนกลับไม่ได้เน้นให้เด็กนักเรียนฝึกตั้งคำถามในเรื่องต่าง ๆ ที่เขาอ่านหรือเรียนมา รวมถึง ครูผู้สอนส่วนใหญ่มักสั่งงานให้นักเรียนคิดแต่อยู่ในกรอบของความเชื่อเดิม ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือหรือในตำรา มากกว่าที่จะให้นักเรียนเสนอข้อคิดเห็นที่แตกต่าง

โดยจากการสอนที่ผ่านมาของผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนสามารถอ่านได้ แต่ไม่เข้าใจในสิ่งที่อ่าน เพราะไม่สามารถคิดวิเคราะห์จากเรื่องที่อ่านได้ ดังนั้น ในยุคที่ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีมีความทันสมัยแบบก้าวกระโดด ข้อมูลที่ได้เผยแพร่ไป อาจจะเป็นข้อมูลที่ปราศจากความรับผิดชอบ หรือมีการนำเสนอในสิ่งที่ไม่เป็นความจริงและเป็นพิษต่อสังคม ทำให้เกิดความเข้าใจที่ผิดหรือคลาดเคลื่อนไป การเรียนรู้เรื่องการคิดเชิงวิพากษ์จึงสำคัญอย่างยิ่งสำหรับเด็กในยุคปัจจุบันนี้ อย่างไรก็ตาม แม้สังคมไทยจะมีการพัฒนาก้าวหน้าอยู่เสมอ แต่ก็ยังมีมรดกวัฒนธรรมที่สั่งสมที่นักเรียนควรตระหนักและเห็นคุณค่าได้แก่ วรรณคดีไทย จากการเรียนการสอนในห้องเรียนปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนไม่เห็นคุณค่าและไม่ตระหนักถึงความสำคัญของวรรณคดีไทยเท่าที่ควร

จากการสอบถามครูผู้สอนภาษาไทยโรงเรียนอุทิศใต้ปทุมธานี จำนวน 5 คน ในการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC: Professional Learning Community) ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อศึกษาและหาทางแก้ไขปัญหาระบบการเรียนการสอนที่พบในห้องเรียนปัจจุบันในแต่ละระดับชั้น โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบสาเหตุการเรียนการสอนที่ไม่สัมฤทธิ์ผลโดยเฉพาะในการเรียนวรรณคดีไทยโดยมีสาเหตุหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1. ด้านนักเรียน พบว่า นักเรียนไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเรียนวรรณคดีไทย เพราะมองว่าตัววรรณคดีไม่มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริงและเป็นเรื่องเพ้อฝัน หรือเนื่องด้วยยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลง อีกทั้ง นักเรียนยังขาดความพยายามในการอ่านวรรณคดี โดยเฉพาะเมื่อพบกับอุปสรรคในด้านคำศัพท์ ทำให้นักเรียนไม่สนใจและหันไปสนใจในเรื่องอื่นแทน 2. ด้านเนื้อหา พบว่า วรรณคดีที่ได้เรียนในหนังสือเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความหลากหลาย ทั้งในส่วนของเนื้อหาและจำนวนเรื่องทำให้เกิดปัญหาทั้งจากผู้เรียนและผู้สอน คือ การสอนไม่ครบไม่จบตามหลักสูตร เนื่องจากในการเรียนวรรณคดีแต่ละเรื่องมักจะต้องใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ แปลความ ตีความ พร้อมทั้งค้นหาความหมาย ทำให้ใช้เวลาค่อนข้างมากใน 1 เรื่อง และ 3. ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า วิธีการสอนของครูผู้สอนไม่หลากหลายโดยส่วนมากจะเน้นการให้นักเรียนท่องจำ

บทกลอน ท่องจำศัพท์ยาก หรือท่องจำวรรคทองเพื่อนำไปสอบ ซึ่งมักทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ไม่มีแรงจูงใจให้อยากเรียนและนักเรียนไม่ทราบว่าสิ่งที่ครูให้ทำนี้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร ครูมักเป็นผู้ที่คอยชี้แนะ แต่เป็นการชี้แนะที่นักเรียนต้องทำตาม ดังนั้น จะทำให้นักเรียนยึดติดแต่กรอบความคิดเดิม ๆ ตามครูผู้สอนและไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนวความคิดใหม่ เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำกลวิธีการสอน REAP เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อช่วยแก้ปัญหาผู้เรียนเรื่องการคิดเชิงวิพากษ์ โดยใช้วรรณคดีเรื่องที่นักเรียนได้เรียนในหลักสูตรบังคับมาเป็นตัวบท การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้น พัฒนาทักษะในด้านการอ่าน เขียนและการคิดอย่างเป็นระบบและมีลำดับขั้นตอน นอกจากนี้ ยังสามารถพัฒนาการคิดและการเขียนขั้นสูงไปพร้อม ๆ กันได้อีกด้วย เนื่องจากกลวิธีการสอน REAP เป็นกลวิธีที่สนับสนุนและส่งเสริมการอ่านให้มีประสิทธิภาพ โดยทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านและวิเคราะห์สาระสำคัญของเรื่องได้ ผ่านกระบวนการทางความคิดและการเขียน นอกจากนี้ กลวิธี REAP ยังเป็นกลวิธีที่สามารถช่วยผู้เรียนให้สามารถคิดเป็น เข้าใจเรื่องที่เรียนได้และสามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยใช้ผ่านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมถึง กลวิธี REAP ยังเป็นกลวิธีที่เน้นทักษะการเขียนอีกด้วย โดยผู้วิจัยได้เลือกการเขียนเชิงวิพากษ์วิจารณ์เข้ามาให้นักเรียนได้เรียน โดยกลวิธี REAP ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นที่ 1 R (Read) การอ่านข้อความ ผู้เรียนอ่านวรรณคดีที่กำหนดให้ผ่านบทเรียนออนไลน์ที่ครูได้จัดทำขึ้น เพื่อหาคำศัพท์ยากคำสำคัญและสามารถตั้งประเด็นคำถามจากวรรณคดีที่กำหนดตามความเข้าใจของตนเอง ขั้นที่ 2 E (Encode) การบันทึกข้อมูล นักเรียนสรุปวรรณคดีที่อ่านแล้วเรียบเรียงตามความเข้าใจโดยใช้ภาษาของตนเอง พร้อมทั้งระบุข้อคิดที่วรรณคดีได้กำหนด ขั้นที่ 3 A (Annotate) การเขียนอธิบาย นักเรียนเขียนอธิบายสะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีและการคิดของนักเรียนออกมาในรูปแบบของการเขียนเชิงวิพากษ์วิจารณ์ โดยในขั้นนี้จะมีการนำกระบวนการของการคิดเชิงวิพากษ์ 5 ขั้นเข้ามาร่วมในการจัดการเรียนการสอนอีกด้วย ขั้นที่ 4 P (Ponder) การสะท้อนผล นักเรียนสะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีและการคิดของตนเองผ่านการนำเสนอของนักเรียนผ่านบทเรียนออนไลน์ที่ลิงค์เข้าแบบประเมินใน Padlet พร้อมทั้งออกมาแสดงทัศนะของตนเองหน้าชั้นเรียน

สืบเนื่องจากผลกระทบที่เปลี่ยนแปลงไปจากสถานการณ์โควิด -19 ทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือ ICT เข้ามามีส่วนร่วมกับการจัดระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์เป็นตัวช่วยที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ออนไลน์ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถเข้าถึงบทเรียนได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ ด้วยความสามารถใน

การเชื่อมต่อเข้าสู่เครือข่ายได้อย่างรวดเร็ว จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักอยากเรียนรู้ในบทเรียนนั้น ๆ จากเหตุผลดังกล่าว ผู้เขียนจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการใช้สื่อเทคโนโลยีให้เข้ามามีส่วนร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กลวิธี REAP ที่จะสามารถช่วยดึงนักเรียนออกมาจากโลกของเกม เข้าสู่โลกของการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ที่พวกเขาชื่นชอบ เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนรู้จากการนั่งฟังเป็นการทำกิจกรรม ที่ไม่ใช่การเปิดหนังสือ แต่เป็นการทำกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบที่แตกต่างและนักเรียนสามารถมีส่วนร่วมได้ เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งกลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์นี้ จะสามารถช่วยพัฒนาความสามารถการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยของนักเรียนให้ดีขึ้นได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์

สมมติฐานการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ที่มีคุณภาพและช่วยพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้มีความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์มีความสามารถด้านการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ (One-Group Pretest Posttest Design) แบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2/2567 จำนวน 4 ห้องเรียนรวมทั้งสิ้น 120 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 30 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุลิตไพบูลย์ชนูปถัมภ์ อำเภอนนทบุรี จังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มเลือก 1 ห้องเรียนจากทั้งหมด 4 ห้องเรียน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรต้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ ตัวแปรตาม คือ 1) ความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทย 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ จำนวน 4 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เป็น 4 ขั้นตอน ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นทั้ง 4 แผนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ จากนั้น นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษามาหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านโดยพิจารณาความเหมาะสมในองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมินของลิเคิร์ท เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ผล พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.31) จากนั้น นำผลความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง แก้ไขรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้แผนการจัดการเรียนรู้มีความถูกต้องสมบูรณ์ นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญและแก้ไข

แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของภาษา เวลาและสื่อที่ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ปรับปรุงแก้ไขมา จัดพิมพ์ นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2) บทเรียนออนไลน์ โดยใช้โปรแกรม Google sites ในการออกแบบ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสร้างแบบเรียนออนไลน์โดยแบ่งออกเป็น 5 บท ซึ่งได้นำกระบวนการ ADDIE MODEL 5 ขั้นตอนมาใช้ในการออกแบบ ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) 2. ขั้นการออกแบบ (Design) 3. ขั้นการพัฒนา (Development) 4. ขั้นการทดลองใช้ (Implementation) และ 5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) ตามโครงสร้างที่ออกแบบไว้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้น ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านพิจารณาความสอดคล้องเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ ใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมินของลิเคิร์ต เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ผล พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.37) นำผลความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของภาษา เวลาและสื่อที่ใช้ จากนั้น นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขบทเรียนออนไลน์ให้มีความสมบูรณ์ เหมาะสม และนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3) แบบทดสอบวัดความสามารถการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 และอัตนัย จำนวน 4 ข้อ ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ครบทั้ง 4 เรื่อง เสนอแบบทดสอบต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบ พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80 -1.00 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ที่ได้เรียนผ่านมาแล้ว เลือกแบบทดสอบปรนัย 30 ข้อ ที่มีความยากง่าย 0.23-0.77 ค่าอำนาจจำแนก 0.20-0.53 และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมีค่าเท่ากับ 0.79 และเลือกแบบทดสอบอัตนัยจำนวน 4 ข้อ ที่มีความยากง่าย (p) 0.62-0.68 ค่าอำนาจจำแนก (r) 0.24-0.33 และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมีค่าเท่ากับ 0.85 นำแบบทดสอบที่ได้มาจัดทำเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เพื่อพัฒนาความสามารถคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทย จำนวน 18 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านกิจกรรมและบรรยากาศในการเรียนรู้ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ 4) ด้านการวัดผลและประเมินผลและ 5) ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้น ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประเมินความสอดคล้องของแบบประเมิน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80-1.00 จากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ และอัตนัย จำนวน 4 ข้อ โดยใช้เวลาการทำแบบทดสอบ 1 ชั่วโมง จากนั้น ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทย โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ จำนวน 4 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง จากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ และอัตนัย จำนวน 4 ข้อ โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 1 ชั่วโมง และทำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 18 ข้อ ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานและสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.31) โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ผลการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์เพื่อ พัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

แผนการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม
แผนที่ 1 ทุกข์ของชานาในบทกวี	4.64	0.33	มากที่สุด
แผนที่ 2 นิทานเวตาล (เวตาลเรื่องที่ 10)	4.68	0.30	มากที่สุด
แผนที่ 3 หัวใจชายหนุ่ม	4.66	0.31	มากที่สุด
แผนที่ 4 มงคลสูตรคำฉันท์	4.66	0.31	มากที่สุด
ผลรวมความสอดคล้องเหมาะสม	4.66	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทย โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่า โดยภาพรวม มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.31) และเมื่อพิจารณาการประเมินแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกรายการประเมิน

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์

ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ แล้วนำแบบทดสอบที่ได้มาจัดทำเป็นแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อใช้ในการวัดการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 1 ชั่วโมง และจัดทำเป็นแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อใช้ในการวัดความสามารถการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังจากที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 1 ชั่วโมง ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความสามารถการการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยด้วยการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์

	คะแนน	จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t-test*	Df	P
ปรนัย (30คะแนน)	ก่อนเรียน	30	30	11.03	1.629	21.30	29	<.001
	หลังเรียน	30	30	23.13	3.550			
อัตนัย (20 คะแนน)	ก่อนเรียน	30	20	10.21	1.673	19.307	29	<.001
	หลังเรียน	30	20	16.60	0.722			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยชนิดปรนัย 4 ตัวเลือกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.55 โดยก่อนการจัดการเรียนรู้ตามกลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.629 และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการทดสอบ พบว่า ค่า t-test เท่ากับ 21.30 นอกจากนี้ คะแนนความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยชนิดอัตนัยเขียนตอบ จำนวน 4 ข้อ 20 คะแนน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 โดยก่อนการจัดการเรียนรู้ตามกลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.673 และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการทดสอบ พบว่า ค่า t-test เท่ากับ 19.30 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ทั้งปรนัยและอัตนัย พบว่า คะแนนทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้ก่อนการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรมสามารถบอกได้ว่า การจัดกิจกรรมโดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนเรื่องการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทย โดยสามารถเพิ่มความเข้าใจและความลึกซึ้งต่อการเรียนวรรณคดีไทยให้แก่ผู้เรียนได้ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและสร้างความสุข พร้อมทั้งทัศนคติที่ดีในการเรียนวรรณคดีไทย ซึ่งจะเห็นได้จากผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนห้องที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์

ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์จำนวน 18 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านกิจกรรมและบรรยากาศในการเรียนรู้ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล และ 5) ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง หลังจากการจัดการเรียนรู้ ได้ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยมีผลการประเมินความพึงพอใจดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ (n = 30)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับความพึงพอใจ	อันดับ
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.58	0.70	91.67	มากที่สุด	4
ด้านกิจกรรมและบรรยากาศในการเรียนรู้	4.98	0.31	97.83	มากที่สุด	1
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.73	0.59	94.67	มากที่สุด	3
ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.49	1.16	89.90	มาก	5
ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้	4.81	0.50	96.22	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย	4.70	0.65	94.06	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ โดยภาพรวมมีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านกิจกรรมและบรรยากาศในการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจรองลงมาลำดับที่สอง คือ ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจลำดับที่สาม คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจลำดับที่สี่ คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดและด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

โดยภาพรวมสามารถบอกได้ว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากวิธีการสอน สื่อ รวมทั้งกิจกรรม และบรรยากาศในการเรียนรู้มีความเหมาะสมทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกในการทำกิจกรรมในห้องเรียน

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ผลการสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน โดยใช้ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้จำนวน 12 ชั่วโมง จากนั้น ดำเนินการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้พบว่าโดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.31) ทั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยจำนวน 4 แผน ได้แก่ ทุกข์ของชาวนาในบทกวี สืบหาแก่นิทานเวตาล ตามหาสารจากหัวใจชายหนุ่มและสอนสนุกมกคลสูตรคำฉันท์ ซึ่งในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนและยังช่วยส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณควบคู่ไปอีกด้วย

สอดคล้องกับที่ วีรภัทร ศุภรังสี (2562) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโดยใช้กลวิธี REAP ว่า เป็นกลวิธีที่ช่วยให้นักเรียนพัฒนาการอ่าน อีกทั้งยังพัฒนาการเขียนและการคิดไปพร้อมกัน ส่งผลให้นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญ วิเคราะห์ ตลอดจนวิพากษ์วิจารณ์เรื่องที่อ่านได้ผ่านการคิดที่ลึกซึ้งและถ่ายทอดความคิดของตนผ่านงานเขียนรูปแบบต่าง ๆ โดยผู้วิจัยได้นำมาบูรณาการร่วมกับการนำบทเรียนออนไลน์เข้ามาใช้ร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการเพิ่มความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยีและการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ ยังทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะกลับไปทบทวนบทเรียนได้ด้วยตัวเองไม่จำเป็นต้องนั่งเรียนแค่เพียงในห้องเรียนเท่านั้น ดังที่ ถนอมพร เลาหจรัสแสง (2554) กล่าวถึงประโยชน์ของบทเรียนออนไลน์ไว้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่อยู่ห่างไกล หรือไม่มีเวลาในการมาเข้าชั้นเรียนได้เรียนในเวลาและสถานที่ ๆ ต้องการ ซึ่งอาจเป็นที่บ้าน ที่ทำงาน หรือสถานศึกษาใกล้เคียงที่ผู้เรียนสามารถเข้าไปใช้บริการทางอินเทอร์เน็ตได้ การที่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเดินทางมายังสถานศึกษาที่กำหนดไว้ จึงสามารถช่วยแก้ปัญหาในด้านของข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ศึกษาของผู้เรียนเป็นอย่างดี

จากประโยชน์และข้อดีของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ทำให้ผู้วิจัยได้นำกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มาช่วยใน

การพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1. Read ให้นักเรียนอ่านวรรณคดีที่กำหนด ซึ่งในขั้นนี้ จะให้นักเรียนได้ฝึกอ่านจับใจความสำคัญและฝึกค้นหาคำศัพท์ยากที่ปรากฏในตัวบท เพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

ขั้นที่ 2. Encode ให้นักเรียนสรุปวรรณคดีที่อ่านตามความเข้าใจโดยใช้ภาษาของตนเอง ในขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดการคิดวิเคราะห์จากเรื่องที่อ่านสู่งานเขียนในรูปแบบต่าง ๆ ได้ จากกระบวนการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์

ขั้นที่ 3. Annotate ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนเขียนสะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดี โดยในขั้นนี้ ได้มีการสอดแทรกขั้นตอนการคิดเชิงวิพากษ์มาร่วมในการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนสะท้อนผลผ่านการทำใบงานและตอบคำถามสั้น ๆ

ขั้นที่ 4. Ponder ให้นักเรียนสะท้อนผลการอ่านวรรณคดีโดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นผ่านการนำเสนองานเขียนของตนเอง ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบการเขียนที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ ฝึกให้นักเรียนเกิดการตั้งคำถามในประเด็นที่เป็นแนวคิดหลักของเรื่องที่เรียน หรือตั้งคำถามเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละคร ซึ่งการเขียนวิพากษ์วิจารณ์นั้น นักเรียนจะได้ฝึกวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย ฝึกหาข้อโต้แย้งอย่างมีเหตุผลและนำไปสู่การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรภัทร ศุภรสิงห์ (2562) ที่ได้ศึกษา ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธี REAP มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ พบว่า ความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง

เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สะท้อนให้เห็นเด่นชัดว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ ช่วยเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์และแสดงความคิดเห็นที่ถูกต้องและสร้างสรรค์ ซึ่งการแสดงความคิดเห็นในเชิงวิพากษ์จำเป็นต้องมีข้อมูลและหลักฐานที่เชื่อถือได้ จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีสูงขึ้น

สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพียรศิลป์ ปินชัย (2555) ที่ศึกษาการใช้กลวิธี การอ่านแบบ REAP เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการอ่าน การเขียนสรุปความภาษาอังกฤษและทักษะคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ความสามารถในการเขียนสรุปความภาษาอังกฤษ และทักษะคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังการใช้กลวิธีการอ่านแบบ REAP สูงกว่าก่อนเรียน และทักษะคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังใช้กลวิธีการอ่านแบบ REAP สูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ อิศริยาภรณ์ พิงจิตร์ (2565) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานร่วมกับกลวิธี REAP เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานร่วมกับกลวิธี REAP สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานร่วมกับกลวิธี REAP สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ ผู้วิจัยได้จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมและบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.65) และด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านกิจกรรมและบรรยากาศในการเรียนรู้ ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.98, S.D. = 0.31) หากพิจารณารายข้อย่อย จะเห็นว่านักเรียนประเมินในหัวข้อนักเรียนมีบทบาทในการร่วมทำกิจกรรมกลุ่มและมีอิสระในการสร้างสรรค์ เนื่องจากการจัดกิจกรรมโดยกลวิธี REAP นี้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มที่ให้นักเรียนร่วมกันคิด ร่วมกันแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มได้ ทำให้นักเรียนจึงรู้สึกเป็นอิสระไม่ต้องอยู่ภายใต้กรอบความคิดของครูผู้สอนส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ที่สูงขึ้น

สอดคล้องกับ ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2549) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีคุณลักษณะของบุคคลที่มีการคิดเชิงวิพากษ์ต้องมีคุณสมบัติ คือ มีการคิดตั้งคำถามที่ชัดเจน มีความสนใจใฝ่รู้ ต้องการคิดค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง โดยการเสาะแสวงหาข้อมูล รวบรวมข้อเท็จจริง ตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ข้อสันนิษฐานความเห็นต่าง ๆ ประเมินข้อถกเถียงได้ ตีความที่เป็นไปได้หลาย ๆ ทาง ตัดสินและหาข้อสรุปบนพื้นฐานของเหตุผลและข้อเท็จจริงเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ไม่ใช้อคติหรืออารมณ์ในการตัดสิน ยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น เปลี่ยนความเห็นและจุดยืนได้ หากได้รับข้อมูลใหม่เพิ่มขึ้น หรือเมื่อมีเหตุผลที่ดีกว่าของตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ นอกจากจะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และทักษะการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนแล้ว ยังควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีของนักเรียน การเรียนผ่านเว็บไซต์โดยไม่ต้องใช้หนังสือเรียนของผู้วิจัยในครั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นวิธีที่แปลกใหม่สำหรับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความสงสัยใคร่รู้และอยากที่จะเข้าเรียน มากกว่าการจัดการเรียนการสอนแบบปกติผ่านหนังสือเรียน ซึ่งแสดงออกผ่านผลการประเมินความพึงพอใจในด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจรองลงมาลำดับที่สอง โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.50) สอดคล้องกับ ทศนีย์ พรหมกลิ้ง (2566) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.20)

องค์ความรู้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถการคิดเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยโดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้องค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และค้นหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนมีความคงทนในความรู้เรื่องนั้น ๆ และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ **ขั้นที่ 1** การรับรู้ข้อมูล ให้นักเรียนตั้งคำถามที่ได้รับกับเรื่องที่ได้อ่าน **ขั้นที่ 2** การวิเคราะห์และโต้แย้ง

ข้อมูล โดยให้นักเรียนพิจารณาเลือกข้อมูลที่น่าเชื่อถือเพื่อนำมาโต้แย้งกับข้อมูลเดิมอย่างมีเหตุผล **ขั้นที่ 3** นักเรียนจะต้องร่วมกันตรวจสอบข้อมูลที่คิดว่า มีความน่าเชื่อถือมากที่สุดน้อยเพียงใด และ **ขั้นที่ 4** การตัดสินใจเลือกข้อมูลที่มีความเหมาะสมและน่าเชื่อถือที่สุด เพื่อนำไปสู่ขั้นที่ 5 คือ การสร้างข้อสรุปรวบยอดจากข้อมูลหรือเรื่องที่อ่าน โดยนำมาเขียนในรูปแบบการเขียนเชิงวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งตรงกับกลวิธี REAP ในขั้นที่ 4 Ponder คือ ให้นักเรียนสะท้อนผลการอ่านวรรณคดีโดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นผ่านการนำเสนองานเขียนของตนเอง ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบการเขียนที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ ฝึกให้นักเรียนเกิดการตั้งคำถามในประเด็นที่เป็นแนวคิดหลักของเรื่องที่เรียน หรือตั้งคำถามเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละคร จึงส่งผลให้ความสามารถการอ่านเชิงวิพากษ์วรรณคดีไทยของนักเรียนสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งการจัดการเรียนรู้โดยกลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ ยังทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับความสามารถของนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น จึงสามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) จากผลการวิจัย เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดจึงสามารถส่งเสริมการใช้กลวิธี REAP ที่ใช้ร่วมกับบทเรียนออนไลน์มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทย โดยนำไปปรับใช้หรือขยายผลในระดับชั้นอื่น เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างทั่วถึง

2) จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ ควรพัฒนาเนื้อหาและรูปแบบของบทเรียนออนไลน์ให้มีความน่าสนใจ เช่น การใช้สื่อมัลติมีเดีย อินโฟกราฟิก คลิปวิดีโอ และกิจกรรมโต้ตอบออนไลน์ (Interactive) เป็นต้น ที่เชื่อมโยงกับแต่ละขั้นตอนของกลวิธี REAP ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับนักเรียนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์สามารถนำไปใช้ในสาระอื่นของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เช่น สาระการเขียน สาระการฟัง การดูและการพูด เป็นต้น

2) ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ร่วมกับบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิพากษ์ในนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ

3. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากผลการวิจัยที่แสดงว่านักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดสามารถอธิบายได้ว่า กลวิธีนี้สามารถพัฒนาเป็นบทเรียนออนไลน์เพื่อใช้ในรูปแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-learning) ได้ โดยสามารถขยายผลไปยังรายวิชาอื่น ๆ ที่ต้องการเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้

2) จากการผลการวิจัยพบว่า ในขั้นตอนการจัดกิจกรรมในขั้นตอนที่ 3) Annoutate เขียนสะท้อนผลจากการอ่านของกลวิธี REAP ในการเรียนรู้ครั้งแรกของนักเรียน ครูผู้สอนจะต้องอธิบาย หรือให้การช่วยเหลือโดยมีตัวอย่าง หรือแนวทางการเขียนให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจไปในทิศทางที่ถูกต้อง

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โรงเรียนควรมีการสอดแทรกการพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงวิพากษ์หรือการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นการคิดขั้นสูงให้กับนักเรียน

ในทุกระดับชั้น โดยนำสถานการณ์ในชีวิตประจำวันหรือข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาเป็นประเด็นการศึกษาเรียนรู้เรียงลำดับความยากง่ายตามช่วงวัยของนักเรียน

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทัศนีย์ พรหมกลิ้ง. (2566). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *The Journal of Research and Academics*, 2(1), 10-16.
- เพียรศิลป์ ปินชัย. (2555). การใช้กลวิธีการอ่านแบบอาร์ อี เอ พี เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านการเขียนสรุปความภาษาอังกฤษ และทักษะคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2549). *การคิด*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วีรภัทร ศุภรสิงห์. (2562). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- อิสริยาภรณ์ พิงจิตร์. (2565). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานร่วมกับกลวิธี REAP เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.
- Kannikasunatda. (2560). *กรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. สืบค้น 27 มีนาคม 2567, จาก https://kannikasunatda.blogspot.com/2017/04/21_91.html
- Pisathailand. (2566). *การแถลงข่าวผลการประเมิน PISA 2022*. สืบค้น 1 มิถุนายน 2567, จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/news-21/>
- Sanook. (2565). *นำห้วง เด็กไทยไม่ค่อยมี Critical Thinking วิฤติช่วงวัยทำงาน*. สืบค้น 27 มีนาคม 2567, จาก <https://www.sanook.com/campus/1409052/>